

LELETEK, KOROK, EMBEREK – RÉGÉSZETI-TÖRTÉNETI SZABADEGYETEM

LASZLOVSKY JÓZSEF¹ – RÁCZ TIBOR ÁKOS²

Magyar Régészet 13. évf. (2024) 3. szám, pp. 88–90.

Októberben kezdődött el a régészeti-történeti szabadegyetem második évfolyama, amelyet a Közép-európai Egyetem (CEU) Kulturális Örökség Tanulmányok programja és a Közösségi Régészeti Egyesület (K.R.E.) közösen indított el ez év elején.

Az előadássorozat keretében kéthetente meghívott előadók segítségével a hallgatóság megismerhet egy-egy régészeti korszakot, híres leleteket és a hozzájuk kapcsolódó kutatási eredményeket. A programot Laszlovszky József és Rácz Tibor szervezte, és az előadásokra a CEU Nádor utcai épületében került sor. Az egyes programok előadói olyan szakemberek, akik a régészet, történettudomány és más tudományterületek elismert kutatói. A közösségi régészeti programok és a tudományos népszerűsítés céljait is figyelembe véve olyan önkéntesek is tartanak beszámolókat, akik a szervező egyesületen keresztül aktív részesei a régészeti kutatásoknak. Az előadók és a felkért hozzászólók egy-egy tudományterület legújabb eredményeit figyelembe véve tartanak beszámolókat úgy, hogy az előadásokon résztvevő nem szakemberek is követni tudják az elhangzottakat.

Az egyes programok nem a hagyományos értelemben vett régészeti korszakok egyes kérdéseit mutatják be, hanem az előadások olyan témákat dolgoznak fel, amelyek segítségével közérthető módon lehet megjeleníteni, hogy az elmúlt évszázadokban és évezredekben hogyan éltek az emberek, milyen régészeti leletek kerülnek felszínre az egyes korszakokból, és mindezt miként vizsgálják új módszerekkel korunk tudósai. Ezáltal a hallgatóság betekinthez a tudományos kutatás kulisszái mögé vagy az egyes tudományos műhelyekbe is, hiszen hangsúlyosan szerepelnek a módszertani problémák, arra a kérdésre választ adva, hogy honnan származnak ismereteink és miként kutatjuk azokat a témákat, amiről az adott programban szó esik. Az előadásokhoz beszélgetések és könyvbemutatók is kapcsolódtak már az első sorozatban is. Ez utóbbiban a Martin Opitz kiadó volt segítségünkre, amely elsősorban az adott témához kapcsolódó régészeti és művészeti könyveit hozta el az egyes alkalmakra (1. kép).

Az első sorozatban szó esett a tájrégészetről és a csataterek régészetéről, ez utóbbi esetében a muhi és a mohácsi kutatások eredményeit is bemutatva. Egy másik alkalommal egy nagyon időszerű kérdéstről volt szó: az újkori és legújabbkori régészet problémáit mutattuk be, amelyről a Magyar Régészet olvasói már több cikket is olvashattak online folyóiratunkban, illetve idén egy konferencia is foglalkozik ezzel a kérdéskörrel. A tematikus programokon a hallgatóság megismerkedhetett a középkori

**LELETEK
KOROK
EMBEREK**
Régészeti-történeti szabadegyetem

A Közép-európai Egyetem Kulturális Örökség Tanulmányok programja és a Közösségi Régészeti Egyesület közös előadás-sorozatát szervez, amelynek keretében kéthetente meghívott régészek, történészek és más kutatók segítségével a hallgatóság megismerhet egy-egy régészeti korszakot, híres leleteket, és a hozzájuk kapcsolódó kutatási eredményeket. Az előadók és a felkért hozzászólók a szakma jeles képviselői, akik közérthető módon mutatják be, hogy az elmúlt évszázadokban és évezredekben hogyan éltek az emberek, milyen régészeti leletek kerülnek felszínre az egyes korokból, és mindezt miként vizsgálják korunk kutatói. Az előadásokhoz beszélgetések és könyvbemutatók is kapcsolódnak.

Az előadássorozat előzetes tematikája (az előadások sorrendje változhat):

- Március 25. – Mi a tájrégészet?
- Április 8. – Muhitól-Mohácsig. Csatatér régészet és történelem
- Április 22. – Kereskedelmi és kommunikációs hálózatok a középkorban
- Május 6. – Tatárjárás kori kincsleletek
- Május 27. – Konfliktusrégészet, vesztőhelyek kutatása
- Június 3. – Újkori és jelenkori régészet. Új irányzatok a régészetben
- Június 17. – Digitális régészet, 3D rekonstrukciók, virtuális valóság

Az előadások kezdési ideje: 18:30
Helyszín: Közép-európai Egyetem, 1051 Budapest, Nádor utca 15.

Kérjük, hogy az előadásokra előzetesen regisztráljanak az alábbi címen:
kozossagi.regeszet@gmail.com

Szervezők: Dr. Laszlovszky József (CEU), Dr. Rácz Tibor Ákos (KRE).
A program szervezésében részt vesz a Martin Opitz kiadó.

¹ Közép-európai Egyetem (CEU), Történettudományi tanszék, Bécs-Budapest, laszlovj@ceu.edu

² Ferenczy Múzeumi Centrum, Közösségi Régészeti Egyesület racz.tibor.akos@gmail.com

LELETEK KOROK EMBEREK

Régészeti-történelmi szabadegyetem

Tatárjárás kori kincsleletek

2024. 05. 06.

Előadások:

- Laszlovszky József: Tatárjárás kori kincsek – egy régészeti horizont
- Tóth Csaba: Érmek a tatárjárás kori kincsekben – egy numizmata gondolatai
- F. Romhányi Beatrix: Tatárjárás és kincsek – történelmi megközelítések

Az előadás kezdési ideje: 18:30
Helyszín: Közép-európai Egyetem,
1051 Budapest, Nádor utca 15. – 1. emelet 101-es terem (Quantum terem)

Kérjük, hogy az előadásra előzetesen regisztráljanak az alábbi címen:
kozossegi.regeszet@gmail.com

Szervezők: Dr. Laszlovszky József (CEU), Dr. Rácz Tibor Ákos (KRE).
A program szervezésében részt vesz a Martin Opitz könyvkiadó.

LELETEK KOROK EMBEREK

Régészeti-történelmi szabadegyetem

A római erődök régészeti kutatása

2024. 11. 08.

Könyvbemutató: NYOMVONALAK
A Ferenczy Múzeumi Centrum régészeti kiadványa
A kötetet bemutatják: **Rajna András** és **Patay Róbert**

Előadások:

- Beszédes József: A római katonai építészet sajátosságai és fejlődése Pannoniában
- Borusz Katalin: A római katonaság állomáshelyei Visegrád térségében
- Bózsza Anikó: Ulcisia Castra segédcsoport tábor (Szentendre) kutatása
- Rudán Kata: Élelmiszerellátás a késő római Contra Aquincum (Rákospatak menti) erőd esetében

Az előadás kezdési ideje: 17:00
Helyszín: MűvészetMalom, 2000 Szentendre, Bogdányi utca 32.

Kérjük, hogy az előadásra előzetesen regisztráljanak az alábbi címen:
kozossegi.regeszet@gmail.com

Szervezők: Dr. Laszlovszky József (CEU), Dr. Rácz Tibor Ákos (FMC, KRE).
A program szervezésében részt vesz a Martin Opitz könyvkiadó.

kereskedelmi és kommunikációs hálózatokkal; az ún. „konfliktusrégészet”-tel; a vesztőhelyek kutatásával, valamint a digitális régészettel a 3D rekonstrukciók és a virtuális valóság kapcsán. A leletközpontú programok közül pedig kiemelkedett az az alkalom, amikor a tatárjárás kori kincsekről esett szó (2. kép). Előadóink között üdvözölhettünk régész kollégákat, így Buzás Gergely, Kovács István, Laszlovszky József, Polgár Balázs, Rácz Miklós, Rácz Tibor és Zatykó Csilla szerepeltek a programokban. Történészként F. Romhányi Beatrix, Nagy Balázs, Haramza Márk és Szende Katalin kapcsolódtak be az előadásorozatba. A csatatér kutatás témakörében Négyesi Lajos a hadtörténelmi szempontokkal ismertette meg a résztvevőkkel, míg Tóth Csaba a numizmatikai kutatásokat foglalta össze a tatárjárás kori kincsek kapcsán. Lehetőséget biztosítottunk arra, hogy régészhallgatók is beszámolhassanak kutatásaikról, így Neválovits Anna és Felber Zsombor előadását is meghallgathattuk.

Az őszi elindult második sorozat szervezésébe a Ferenczy Múzeumi Centrum is bekapcsolódott, így az előadásokra váltakozva a CEU épületében, illetve Szentendrén, a MűvészetMalomban kerül sor. Az egyes programokhoz kapcsolódó témaköröket az alapján választottuk ki, hogy az egyesület tagjai, valamint az előadások törzsközönsége milyen témák iránt érdeklődtek a legjobban.

A sorozat már megvalósult, illetve tervezett előadásai ebben a félévben is sokrétűek Berek Veronika, Beszédes József, Borusz Katalin, Bózsza Anikó, Kovács Zoltán, Ferenczi László, Gallina Zsolt, Gulyás Bence, Langó Péter, Laszlovszky József, Rácz Bernát, Rácz Tibor, Rácz Zsófia, Rudán Kata, Szücsi Frigyes és Thiele Ádám lesznek előadóink:

- 2024. október 25. 17.00 óra, Közép-európai Egyetem (CEU): A középkori vasművesség régészete
- 2024. november 8. 17.00 óra, Szentendre MűvészetMalom: A római erődök régészeti kutatása (3. kép)
- 2024. november 22. 17.00 óra, Közép-európai Egyetem (CEU): Avar temetkezések és hitvilág
- 2024. december 6. 17.00 óra, Szentendre MűvészetMalom: Árpád-kori liturgikus tárgyak a régészet és a művészettörténet szemszögéből.

Az előadások egy részét terepmunka is követi a Közösségi Régészeti Egyesület szervezésében. Így októberben egy korábbi pilisi programot és a közelmúltban a Magyar Régészetben is megjelent, vaskutatással kapcsolatos cikk munkálatait folytatva, Pomáz–Nagykovácsi puszta területén végeztünk terepbejárást, amelynek középpontjában a középkori vasmegmunkálással kapcsolatos régészeti jelenségek azonosítása és dokumentálása állt, valamint friss régészeti terepmunkák kapcsolódnak a római erődökről szóló előadásokhoz is. Mindezzel az is a célunk, hogy mind a régészet elméleti kérdéseit, mind terepkutatási módszereit egyben láthassák az érdeklődők. Így igazi közösségi régészeti programról van szó, amelyben nem csupán a tudásátadás, vagy tudományos ismeretterjesztés áll a program középpontjában, hanem a résztvevők aktívan bekapcsolódnak a tudományos kutatás szinte minden fázisába.